

HARMONIE ČESKÝCH FILHARMONIKŮ

CZECH PHILHARMONIC WIND ENSEMBLE

Jiří Mihule, Jaroslav Chvapil - *hoboje / oboes* ■ Karel Dlouhý, Alois Rybín - *klarinet / clarinets* ■ Jiří Formáček, Václav Cvrček - *fagoty / bassoons* ■ Josef Ketner / *kontrafagot / double-bassoons* ■ Rudolf Beránek, Emanuel Hrdina, Zdeněk Tylšar - *lesní rohy / French horns* ■ František Sláma - *violoncello / cello* ■ Zdeněk Benda - *kontrabas / double bass*

STRANA 1 / SIDE 1

FRANTIŠEK KRAMÁŘ

Nonet pro 2 hoboje, 2 klarinet, 2 lesní rohy,
2 fagoty a kontrafagot op. 79

*Nonet for 2 Oboes, 2 Clarinets, 2 French
Horns, 2 Bassoons and Double Bassoon,
Op. 79*

I. Allegro	8:34
II. Menuetto. Allegretto	4:17
III. Andante. Allegretto	5:07
IV. Allegro assai	4:12

Vydal: Kurt Janesky, VEB Friedrich Hofmeister, Lipsko
Edited by Kurt Janesky, VEB Friedrich Hofmeister, Lipsko

STRANA 2 / SIDE 2

ANTONÍN DVOŘÁK

Serenáda pro dechové nástroje, violoncello
a kontrabas d moll op. 44

*Serenade in D minor for Wind Instruments,
Cello and Double-Bass, Op. 44*

I. Moderato quasi Marcia	3:54
II. Tempo di Menuetto	6:25
III. Andante con moto	8:25
IV. Finale. Allegro molto	6:31

NAHRÁNO V DVOŘÁKOVĚ SÍNI DOMU UMĚLCŮ,
PRAHA 1977

RECORDED IN THE DVOŘÁK HALL IN THE HOUSE OF
ARTISTS, PRAGUE 1977

Hudební režie / Music Director: Pavel Kühn
Zvuková režie / Sound Director: Miroslav Mareš
Tomáš Zikmund

Cover © Jiří Blažek, 1978
Sleevenote © Jaroslav Holeček, 1978

Soubor Harmonie českých filharmoniků vznikl roku 1967 z členů našeho prvního orchestru a to se záměrem věnovat se obsáhlé literatuře pro dechové nástroje, která dosud stále ležela z větší části ladem právě pro své často neobvyklé nástrojové obsazení. Název tělesa byl záměrně volen tak, aby bylo jasné, že nejde o určité pevné nástrojové seskupení s přesně určenými instrumentalisty. Naopak. Zázemí velkého symfonického orchestru umožňuje doplňovat soubor podle potřeby tak, aby nástrojové obsazení vyhovovalo požadavkům interpretovaných skladeb. Jen díky tomu se může Harmonie českých filharmoniků pochlubit dnes již neobyčejně širokým repertoárem sahajícím od Mozartových duet pro dva lesní rohy až po Hlobilův Koncert pro dechové a bicí nástroje op. 82, na jehož provedení se podílelo dvačtyřicet hráčů. Základní formací je sice od dob klasicismu oblíbený dechový oktět, ale soubor se nevyhýbá ani skladbám se smyčcovými nástroji, či s rozšířeným obsazením žestů a množství skladeb, které za deset let své existence nastudoval a provedl, je opravdu úctyhodné a zabírá slohově prostor od baroka až po Janáčka a současné autory, z nichž někteří psali svá díla přímo pro něj.

Rozsah koncertní činnosti Harmonie českých filharmoniků je limitován do značné míry služebními povinnostmi v rámci orchestru České filharmonie, ale přesto nelze říci, že by byl malý. Vedle četných koncertních vystoupení v ČSSR a to i při různých slavnostních a oficiálních příležitostech, vystoupil soubor mnohokrát úspěšně i v cizině. V této souvislosti je nutno zaznamenat alespoň skvělý ohlas jeho koncertů na Saleburských letních hrách v roce 1973.

Také v nahrávacích studiích je Harmonie českých filharmoniků častým hostem a nejzajímavější část jejího repertoáru byla již zachycena na gramofonových deskách. Dvoudeskovému kompletu s Mozartovými serenádami a divertimenty se dostalo vysoké pocty, když jí byla v roce 1972 udělena cena Wiener Flötenuhr za nejlepší mozartovskou nahrávku roku. Mezi umělecká aktiva souboru patří i četná vystoupení v Čs. televizi a rozhlasu.

The Czech Philharmonic Wind Ensemble was founded in 1967 by members of the country's leading symphony orchestra with the intention to devote themselves to an extensive body of literature for wind instruments whose frequently unusual instrumental combinations made its public performances very rare. This is also why the name of the body in no way indicates any permanent combination with firmly specified instruments. Since all members of the ensemble must meet the rather heavy schedule of the Czech Philharmonic Orchestra, the time which they can devote to the Wind Ensemble is necessarily limited, but the concert activities of the body have been by no means small and unimportant. In addition to their many performances in Czechoslovakia, including various festive and official occasions, they have also a number of successful appearances abroad to their credit: we should at least mention here the raving reviews of their concerts at the 1973 Salzburg Summer Plays.

An important part of the work of František Vincenc Kramář (or Krommer, 1759—1831) consists of his many compositions for wind instruments and for their many different chamber combinations; indeed, they are the best evidence of his artistic originality, since his method of employment of wind instruments foreshadows much of the future development. His compositions of this kind include Nonet No. 79, first published in Vienna in 1810. Kramář added the double-bassoon to the popular wind octet combination, and produced a work of lasting artistic value, whose rich harmony and masterful composition work will never permit it to become obsolete.

Serenade in D minor for winds, cello and double-bass, Op. 44 by Antonín Dvořák (1841—1904) is directly rooted in the tradition of 18th-century classical serenades, divertimenti, cassations and hunting music. Their sweet melody line and natural folk-type character were the kind of strong inspiration which permitted Dvořák to produce a wealth of ideas and complete the score within a matter of two weeks in 1878. Happy mood and maximum devotion to work are evident in every bar of this composition, which features prominently the folk type — especially Czech — element, and which combines with excellent success the classical suite form of serenades with the rich Romantic differentiation of moods.

Jako mnoho jiných českých hudebníků musel i FRANTIŠEK VINCENC KRAMÁŘ (1759—1831), rodák z Kamenice u Třebíče, hledat uplatnění pro své hudební nadání v cizině, když je nemohl v důsledku nepříznivých politických, sociálních i národnostních poměrů nalézt ve své vlasti. Jeho jméno se v německém prostředí špatně vyslovovalo, takže si je poněmčil na Krommer a po pestrých životních osudech dosáhl nakonec roku 1818 ve Vídni postavení dvorního skladatele a kapelníka dvorní komorní hudby. Svým rozsáhlým uměleckým odkazem se hlásí dikčně i stylisticky k Haydnovi a Mozartovi, ale není jenom jejich epigonem, nýbrž přinesl do vídeňského kulturního světa osobitý vklad hlavně díky svému neobyčejnému melodickému nadání, svěží invenci a v neposlední řadě díky výrazně českému zabarvení hudby, již dosáhl ve své době popularity a jejíž nehledaný půvab oceníme i dnes, kdy ji postupně znovu objevujeme.

Významnou část Krommerova uměleckého odkazu tvoří četné skladby pro dechové nástroje a jejich nejrůznější komorní sestavy, v nichž dosáhl největší umělecké samostatnosti a originality, neboť způsob použití dechových nástrojů ukazuje daleko do budoucnosti. K nim patří i Nonet op. 79, vydaný poprvé ve Vídni roku 1810. K oblíbené sestavě dechového okteta připojil Krommer ještě kontrafagot a vytvořil dílo trvalé umělecké hodnoty, stále živé svým harmonickým bohatstvím i mistrovskou kompo-

DVOŘÁKOVA serenáda d moll pro dechové nástroje, violoncello a kontrabas op. 44 vyrůstá přímo z tradice klasických serenád, divertiment, kasací a loveckých hudeb 18. století. Skladatele nejvíce upoutala jejich líbezná melodika a přirozená lidovost a tento inspirační podnět byl tak silný, že se mu nápady jen hrnuly a práce neobyčejně dařila. Jen tak lze vysvětlit velice krátkou dobu necelých dvou týdnů, kterou potřeboval v lednu 1878 k vytvoření partitury. Šťastná duševní pohoda a maximální zaujetí je znát z každého taktu díla, v němž je lidový a zejména český prvek výrazně akcentován a které zdařile spojuje klasicistickou suitovou formu serenád s romantickou, náladově bohatě odstíněnou hudbou.

I Dvořák vyšel při tvorbě nástrojového obsazení z osvědčené, zvukově zajímavé, ale vyvážené sestavy dechového okteta, ale přidal ještě jeden lesní roh a pro zesílení basového základu i violoncello, kontrabas a kontrafagot. Těmito prostředky dokázal vytvořit obdivuhodně širokou škálu barev, takže dílo je vynikající ukázkou jeho zvukové představivosti a instrumentační virtuozity. Nejvýraznějším rysem Dvořákovy dechové serenády je však její myšlenková svéráznost a originalita invence. Hudební materiál je citlivě odvozen z povahy nástrojů a zpracován do čtyř částí, v nichž převládá veselá taneční nálada a radostná životní pohoda. Jen třetí volná věta vybočuje z tohoto rámce svou lyrickou